

BIOS a UEFI

BIOS a **UEFI** jsou typy firmwaru, které slouží jako rozhraní mezi hardwarem počítače (zejména [základní deskou](#)) a operačním systémem. Jejím úkolem je inicializovat komponenty při startu a umožnit zavedení (bootování) systému.

1. BIOS (Basic Input/Output System)

BIOS je starší standard, který vznikl v 70. letech pro počítače IBM PC. Je uložen v paměti typu ROM nebo Flash na základní desce.

- **Proces POST (Power-On Self-Test):** Při zapnutí BIOS zkontroluje, zda funguje procesor, RAM a grafická karta. Pokud je problém, vydá zvukový signál (pípnutí).
- **Omezení:**
  - Pracuje v 16bitovém režimu (omezený přístup k paměti).
  - Podporuje pevné disky pouze do kapacity 2,2 TB (kvůli tabulce rozdělení MBR).
  - Má textové rozhraní ovládané pouze klávesnicí.

2. UEFI (Unified Extensible Firmware Interface)

UEFI je moderní nástupce BIOSu, který řeší jeho technická omezení a přináší nové funkce pro moderní hardware.

- **Výhody oproti BIOSu:**
  - **Rychlejší start:** Optimalizovaný proces inicializace.
  - **Podpora velkých disků:** Díky tabulce **GPT** podporuje disky větší než 2,2 TB (teoreticky až 9,4 ZB).
  - **Grafické rozhraní:** Podpora myši, barevné grafiky a někdy i připojení k internetu pro aktualizace.
  - **Secure Boot:** Bezpečnostní funkce, která brání spuštění neautorizovaného kódu (např. rootkitů) před startem systému.

3. Srovnání standardů

Vlastnost	Starší BIOS	Moderní UEFI
Režim procesoru	16-bit	32-bit nebo 64-bit
Tabulka oddílů	MBR (Master Boot Record)	GPT (GUID Partition Table)
Max. kapacita disku	2,2 TB	Téměř neomezená (8+ ZB)
Ovládání	Pouze klávesnice	Klávesnice i myš
Bezpečnost	Minimální	Vysoká (Secure Boot, TPM)

4. CSM (Compatibility Support Module)

Většina moderních základních desek s UEFI obsahuje funkci **CSM**. Ta emuluje prostředí starého BIOSu, což umožňuje na moderním hardwaru spustit starší operační systémy, které standard UEFI nepodporují.

5. Jak se dostat do nastavení?

Nastavení firmwaru se vyvolává stisknutím specifické klávesy ihned po zapnutí počítače (před logem Windows). Nejčastější klávesy jsou:

- **Delete**, **F2**, **F10** nebo **Esc**.

V tomto rozhraní lze měnit prioritu bootování (např. start z USB), nastavit heslo pro zapnutí počítače nebo konfigurovat parametry procesoru a paměti.

Související články:

- [Základní deska](#)
- [Úložiště: MBR vs GPT](#)
- [Proces zavádění operačního systému](#)

Tagy: hw firmware bios uefi boot hardware

From:

<http://serviceit.cz/> - **IT ENCYKLOPEDIE**

Permanent link:

http://serviceit.cz/doku.php?id=it:hw:bios_uefi

Last update: **2026/01/02 13:17**

